

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22,
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 300 Lei.
Fél évre ... 150 Lei.
Negyed évre ... 75 Lei.
Havonta ... 25 Lei.

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Arad háztartása.

Arad városának pénzügyi helyzetére nézve döntő jelentőségű tanácskozás zajlott le ma délelőtt. A tanácskozás eredményét közölték az aradi napilapok képviselőivel is, akiknek így módjukban áll, hogy a pénzügyi bizottság konferenciájával kapcsolatosan a város szomorú anyagi helyzetével részletesen foglalkozhassanak. Ezt a helyzetet leginkább azért nevezük szomorúnak, mert egyrészt a város vagyona, a főpénztár, a gyámpénztár, és az alapítványok pénzkészletei csak most, ilyen későre kerülnek abba a termékeny helyzetbe, hogy aradi pénzügyi helyzetek előnyös feltételek mellett szabott kamatoztatásai mellett gyümölcsözdhessenek tovább. Másrészt meg az utóbbi idők törvényjavaslatai, az új adótervezet és főleg a városi földek kisajátítási terveze- te válság felé sodorja a város pénzügyi konszolidációját.

A pénzügyi konszolidáció — várospolitikai értelemben — vagyonszücsözöttetést jelent, jelenti annak a pénz és ingatlan készletnek legelőnyösebb kihasználását, amely egy város birtokát képezi, de jelenti ugyanakkor azokat a szükségleteket is, amelyeket a város pénztárának a befolyt adójövedelmekből fedeznie kell. Az új törvény mindenekelőtt csirájában öli meg a pótdadók által fedezendő szükségletek kielégítését, mert hiszen ez a tervezet három-hat százalékos biztosít a városnak az állam által szedett adókból, ezzel szemben a város más, a maga javára szolgáló, a maga belső céljait fedező adót nem szedhet. Ennek a törvénytervezetnek végrehajtása, törvényerőre emelkedése, nemcsak az összes romániai városok fejlődését bontja meg, de gátat vet visszamenőleg olyan kötelezettségek kielégítésének, amelyekre vonatkozóan az egyes városok már előzőleg beruházásokat eszközöltek. Kölcsönöket vettek fel, s amelyek a városi adminisztrációra általában véve kötelezők jelentenek.

E törvénytervezet jogerőre emelkedése esetén Aradon még súlyosabb lesz a helyzet. A város birtokai évente egymillió és ötszáz ezer lejt jövedelmeztek a főpénztárnak, s ezekért a kisajátított területekért most legfeljebb — egyszer és mindenkoron — három és félmilliót fog kapni. Megdöbbentő az a tény,

hogy ha a város ezeket a földeket áruba bocsátotta volna, negyvenöt millió lejt kaphatott volna értük. Ha ehhez a jelentékeny és elviselhetetlen anyagi károsodáshoz az új törvénytervezet terhelő motívumait is hozzászámítjuk, közeljárunk ahhoz a végösszeghez, amit egyetlen szóban csődnek szokás nevezni.

Az Aradi Közlöny már a múlt héten foglalkozott a városi földek kisajátítási ügyével, akkor, amikor a kertgazdaságok termékeinek biztosításáról volt szó. Mára a pénzügyi bizottság álláspontja ugyanaz lett, mint a miénk volt: a városnak minden körülmények között meg kell tartania azokat a földbirtokait, amelyeket a földbirtokait jelentenek, nemcsak azért, mert ezeket a földeket — kisajátításuk esetén — már nem a maga javára kezelheti, hanem, mert a Bratianu-féle törvény végrehajtása minden pótdózelmi forrást elzár, tehát még kárpótlást sem kaphatunk. A város már eddig is több egészséges tervvel járult a pénzügyminisztérium elé, hogy anyagi helyzetét megjavítsa. Ezek között — csak taláalomra — említjük a földgáz és posztógyár kérdését. A földgáz-tervezetet — amely a város területe körül fekvő hatalmas földgázforrások kihasználását célozta, s amely a pótdózel

majdnem tízedrészére szállította volna le — éppen úgy figyelmen kívül hagyták a minisztériumban mint a cseh érdekeltséggel való posztógyár létesítést.

Nem lehet guzsba kötni egy város pénzügyi mozgási szabadságát. A Wertheim szekrények tártongó fiókjai felé új artériák pénzzeinek kell megindulni. S ha e törvénytervezetek még a pénzügyi bizottság oppozíciója dacára is

jogerőt kapnak, ha a kisajátítás milliók kárai ellen másképpen nem lehet védekezni: be kell látnia a minisztériumoknak, hogy Arad a maga lábán kíván megállni, sőt előremenni, s ott követeli a kárpótlást, ahol a legbusásabb. Föld helyett földgáz, adó helyett posztógyár: de szanalást kér a város kasszája, a csödbekkergetés tragédiája előtt!

Maniu ünneplése Bucarestben.

(Duca távirata Lausanne-ból. — A külföld és az antiszemita tüntetések.)

Bucaresti. Tegnap este az Ottelelesanu étteremben fényes bankett volt Maniu Gyula, a nemzeti párt elnökének tiszteletére, amelyen ötszázan vettek részt. Megérkezésekor a bankett résztvevői kitörő lelkesedésben megnyilvánuló meleg fogadtatásban részesítették az elnököt. A banketten több pohárköszöntő hangzott el, amelyek között az első Maniu Gyula mondotta s üdvözölte és éllette a királyt és a dinasztit. (Rador.)

Bucaresti. A Marghiloman-párt végrehajtó bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen Marghiloman kifejtette a külpolitikai helyzetre vonatkozó legfontosabb problémákat, majd hangsúlyozta az ellenzék együttműködésének szükséges

ségét. A végrehajtó bizottság kifejezte bizalmát a párt vezetőségével szemben. (Rador.)

Bucaresti. Az Aurora szerint Duca külügyminiszter értesítette a román kormányt, hogy egyes idegen távirati tignyökségek nagy propagandát fejtenek ki Lausanneban az antiszemita tüntetések ügyében és sokkal súlyosabban itélik meg a Romániában felmerült zavarokat, mint ahogy azok tényleg lefolytak. A külügyminiszter kéri a kormányt, hogy tegyen meg mindent a tüntetések teljes elfojtására, mert az egyre érkező hírek nagyon kedvezőtlen színben tüntetik fel Romániát a külföld előtt. (Rador.)

Ki találta fel a guillotine-t?

(Nehéz egy legenda cáfolata).

A francia lapok mostanában adtak hírt róla, hogy Belgium egyik városában sikerült megtalálni azt a guillotine-t, amely a nagy francia forradalomban legelőször teljesített véres és borzalmas emlékü szolgálatait. A francia kormány, miután egykori akták alapján megállapította, hogy a szóbanforgó hóhér-készülék szabályszerű adás-vétel szerződés révén került belga tulajdonba, — tehát kétségtelenül történelmi hitelességű ereklye, — visszavárzsolta a nevezetes guillotine-t és az Invalidusok Házában felállítatta. A Hotel des Invalides-ben már le is rakták a cementlapot, amelyen a vérozsdás alkotmányt majd elhelyezik...

A véletlen azt akarta, hogy éppen ezen a jelentéktelen hírcsken tünődve álljak meg tegnap délután az Arany Kehely régiségkirkakata előtt, ahol is egy hatalmas hóhér-

bárd öltött szemembe. Afféle régi partizán, — Partois grófiának testőr-alabárdosai után keresztelték el így ezt a veszedelmes fegyvert, — amilyennel kétszáz esztendő előtt bünsnek talált fejeket ütögettek le a pallosjoggal bíró városok piacán. Az elképzelt guillotine és a valóságos hóhérbárd ilyen tén való összetalálkozása becsalt a jól ismert boltocskába, az ódon károsgyertyatartók, biedermeier árnyképek, alabástromszlopos órák, színes metszetek és aranypiradás sévrest porcellánok közé, hol is egyszerre különös dolgokon akadt meg tekintetem. Olyasféle holmim, amit máskor észre sem vettem, de ami most szinte tolatkodva búj elő a muzsikáló órák békés társaságából: itt egy ötcsövil pisztoly, amott egy népvándorlaskorabell csákány, odább egy lángpallos, kirakott markolatu handzsár, negyedmázsás buzogány, — csupa verekedő, életet oltogató szerszám.

A kedves és magy tudományu

boltos észrevette szórakozott érdeklődésemet a gyilkos régiségek iránt s sugárzó lelkesedéssel mutatott az asztalán heverő, rongyos bőrfedelű, vastag fóliásra:

— Van itt az ön számára valami ritka érdekességem, nézze meg...

Fölnyitotta a fabetus, öreg könyvet és én egyszerre szemtől szembe találtam magam azzal a Véletlennel, amelyről az imént szóltam. A könyvben egy ékes fametszet volt: Szent Mátyás vértanu halála. Középkori- és renaissance-öltözékű lovagok veszik körül a képen a szentet, aki térdepelve hajtja fejét — a guillotine ajá. — Megnéztem a könyv címlapját: Hortulus Animae. Lustgarten der Seelen: Mit schönem liebchen Figuren. És a gyönyörű kerek vignetta alatt: Wittemberg — 1558. Ez az évszám pedig azért nevezetes itt, mert egy általánosan ismert legendát oszlat szét kétségtelenül: a guillotine feltalálásának Quillotin József Ignác nevéhez fű

Ulain visszavonta Rassay elleni vádját.

(Ujabb botrány a magyar parlamentben.)

Budapest. A nemzetgyűlés mai ülésén napirend előtt Ulain Ferenc szólalt fel. Bejelentette, hogy az egységes pártból kilépett. Ennélfogva nyilatkozatát, mint pártönkivüli teszi meg. A múlt csütörtökön napirend előtt indítványt tettek, hogy parlamenti bizottságot küldjenek ki Rassay Károlyra vonatkozó nyilatkozatának megvizsgálására. Már akkor meg akarta tenni azt a nyilatkozatát, amelyet most tesz meg, de képviselőtársai azt tanácsolták, hogy ne tegye meg akkor. Felhívja a figyelmet arra, hogy amikor a szerdai interpellációs délutánon a kérdéses incidens lejátszódott, Rassay felszólalására nyomban kijelentette, hogy *semmitéle perrendszerü bizonyíték nem áll rendelkezésére és ennél fogva nyilatkozatát tárgytalannak tekint.* Ezt kötelességének tartotta ma megismételni és ezért most ismételtén kéri, hogy nyilatkozatát tárgytalannak tekintsék. Sajnálja, hogy erre az incidensre sor került és a történetekért immepólyesen megköveti a Házat és mindazokat a képviselőket, akiket nyilatkozatában érintett. (Nagy zaj az ellenzéken.)

Horváth Zoltán: — Mondjon le mandátumáról!

Rassay Károly reflektált ezután Ulain kijelentésére. Hangoztatta, hogy az ügyet nem tekinti elintézettnek. Olyan vádat emeltek ellene, amely a mai magyarországi viszonyok között *egyenlő a halálos ítélettel.* Az a tudat, hogy nincsen olyan képviselő vagy párt, aki illetőleg amely elenséges országgal szövethet, a nemzet erkölcsi jogainak birtokállományához tartozik. A ki ilyen váddal lép fel, az vét a nemzeti becsület ellen is. Tudni akarja, hogy kicsoda az az ur és melyik az a társaság, amelyben vád merült fel, amikre Ulain az incidens történetkor hivatkozott.

zódó legendáját, amelyet különben már Tóth Béla is tagadásba vett.

Hogy is állunk hát ezzel a gonosznevű francia doktossal? A közhit, sőt a Lexikon szerint is, a guillotine-t állítólag Guillotin József Ignác francia orvos, az 1789-iki nemzetgyűlés tagja találta fel és ajánlotta a halálbüntetés végrehajtásánál, mint a legegyszerűbb és leghumánusabb eszközt. Ime szakszerű leírása: két függőleges gerendaoszlop az egész, amelyet fölül egy keresztgerenda tart össze. A függőleges gerendák bevágásában egy sulyos, ferdén elhelyezett bárd mozgatható fel és alá. Lent, a két oszlop közt deszka van, melyhez az elítéltet szorosan hozzákötik, fejét pedig egy kerek nyílásba szorítják, úgy hogy a leelső bárd egy csapásra elmettszi. — Ez a szakszerű leírás pontosan szóról-szóra ráillik arra a guillotine-ra, amely a „Lelkek díszkertjének” Württembergben 1558-ban nyomtatott példányában, az egyik „szép és kedves figurákkal” csinosított fametszetén látható. Ami

Majd leleplezi ő. Abban a társaságban, ahol az a bizonyos nyilatkozat elhangzott, akad valaki, aki eljuttatta hozzá a hamis nyugtákat, amelyekre az ellene emelt vádakat kovácsolták.

Óriási zaj az ellenzéken. Közbeiktások:

— Mondjon le! Ez briganti rendszer! Ez lovagiasság?

Nagy zaj a kofmánvpárton is.

Rassay: — Eljutott hozzám a fényképfelvétel másolata is, amelyet csak egy bornirt kéz csinálhatott! (Nagy zaj. Nagy Ernő és Eckhardt Tibor eközben élesen összetűznek. A szélsőbalról folytonos közbeiktások.)

Rassay: — Ezeket nem lehet mosolyogni! A Gonda-féle tizháromezer koronás nyugtán kívül egy másik nyugtáról is készült fényképfelvétel, amelyet ezennel bemutatok.

A nyugta cseh szövegét nem olvasta fel. Rassay tovább folytatja beszédét: — A 300 ezer cseh koronáról szóló nyugtán, amelynek összegét a liberális választások céljaira vettem volna át, a dátum Wien, az aláírás Rassay. A nyugtát leteszi a Ház asztalára abban a reményben, hogy haladéktalanul megindul a vizsgálat a hamisítás tetteinek kiderítésére. Meg akarja állapítani, hogy miképpen kerültek a hamisított okmányok az illetőkhöz. A nyugtáról úgy tudja, hogy Bethlen is tud. (Bethlen igenlően int.) Akkor tudnia kell azt is, hogy hamis. Csak az interpellációs könyvre kell utalni, amelyben ötvennél többször szerepel az aláírása és kiderül, hogy a legdurvább hamisításról van szó. Nem tartja megnyugtató jelenségnek azt sem, hogy a cseh követségnek elulajdoníthatják a saját államuk pénzeit és azt idegen propaganda céljaira fordíthatják. A miniszterelnök felé fordulva kérdezi, hogy miért nem tartotta szükségesnek,

nyilvánvalóan azt jelenti, hogy a németek 1558-ban, tehát már a tizenhatodik század közepén olyan jól ismerték, hogy híven le is tudták rajzolni azt a hírhedt hóhérszerszámot, amelyet Guillotin doktor — kétszázhusz esztendővel később „talált fel”.

Szóval: a Guillotin-guillotine-legenda körül csakugyan Tóth Béla volt igaza. Az ejtő-bárdot nem a francia doktor találta ki, ő legfeljebb másodszor fedezte föl, mint most e sorok írója az érdekes legenda cáfolatát. Mert Tóth Béla, akít kissé csufolódva, de találoan „az összes fölösleges tudományok doktorának” neveztek, a Mendemondák-ban még azt is megírta, hogy a guillotine szerkezetet a XIII. század derekán használták először kivégzésre, gondolkodás Württembergben. Ebből is látszik tehát, hogy milyen nehéz valami kis fölledezésre szert tenni. Semmi se új a nap alatt. (Rabbi ben Akiba is másodszor jött rá, erre a bölcseségre — Salamon király után). Se a guillotine föltalálása, se a legendák cáfolata.

ha tudott az ügyről, a hatóságok figyelmét felhívni és megakadályozni azt, hogy ilyen eszközökkel dolgozhassanak. (Nagy zaj a Ház minden oldalán.) Ezután arról beszélt, hogy a politikai életben könnyelműen alkalmazzák a hazaárulás vádját. Kéri, hogy parlamenti bizottság küldessék ki amelynek az lenne a feladata, hogy megállapítsa, milyen módon kerülnek a mostanihoz hasonló vádak forgalomba. Vizsgálják meg, hogy kik voltak azok, akik ilyen bizonyítékok szerzésére megbízást kaptak és honnan tudták meg, hogy ilyen nyugták kerülnek.

A közadók kezelésének részletes vitája közben Esztergályos János szociáldemokrata kifogásolta a személyi motozásról szóló pontot. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a javaslatnak az erre vonatkozó rendelkezése em a kisemberek, hanem a siberek és a láncosok ellen irányul. A végrehajtási utasításban le is szögezik ezt és vigyázni fognak arra, hogy csak végső esetben elrettentő példaképpen alkalmazzák ezt a rendelkezést.

Nem nyitható meg a tőzsde.

(Nyilatkozat az aradi áru- és értéktőzsdéről.)

Az aradi áru- és értéktőzsdének néhány nap előtt tartott közgyűlése alkalmával ismét felszínre vetődött az a kérdés, hogy az aradi tőzsde újból megnyitása időszerű-e. A tőzsde választmánya, — mint megirtuk — tegnap foglalkozott ezzel a kérdéssel és úgy határozott, hogy a tőzsde igazgatóságának véleménye után dönt a megnyitásról. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Faragó Rezsőt, az Aradi Általános Takarékpénztár vezérigazgatóját és kérdést intézett hozzá az iránt, hogy az aradi áru- és értéktőzsde megnyitására lehet-e szó a mai viszonyok mellett. Faragó Rezső vezérigazgató a következőket mondotta munkatársunknak:

— Tekintettel az értékpapírok iránt csökkent érdeklődésre és a pénzszükére, a mai gazdasági helyzet nem alkalmas az aradi tőzsde megnyitására. Addig, amíg a jelenlegi pénzszűke lényegesen nem enyhül és az értékpapírok iránt jelentékeny érdeklődés nem tapasztalható, az értéktőzsde megnyitására alig lehet szó. Az áru-tőzsde megnyitásának akadályai azok a korlátozások, amelyeknek a terményüzlet alá van vetve. Nincsen szabad gabonaforgalom, az árak maximálva vannak. Tehát ebben sem alakulhat ki tőzsdei forgalom. Az aradi tőzsdének tulajdonképpeni jelentősége abban van, hogy *elismert választott bírósága van* és ma, amikor a valuta kérdésekkel és egyéb speciális tudást igénylő ügyekkel vannak összekötve a kereskedelmi perek, amelyeknek elintézése tehát a rendes bíróságoknál még csak ismert tulterheltsége nélkül is hosszú időt venne igénybe, a választott bíróság, amelynek tagjai kereskedelmi szakemberekből állanak, *nagyon rövid idő alatt ítéletet hozhat.* Kár, hogy a kereskedőknek még nem mindegy-

ke ismeri ennek nagy előnyeit és üzleteiknél nem kötötték ki az aradi tőzsde választott bíróságának illetékességét. Saját érdekében való minden kereskedőnek, hogy a tőzsde választott bíróságát jelölje szerződésében perdöntő fórumnak.

Ujabb kérdéseinkre elmondotta a vezérigazgató, hogy a tőzsdéken általában inkább az *ipari papírok* iránt van kereslet. Aradon alig van néhány ipari érték. Bár a fővárosokban is van pénzhilány, vidéki városokban ez egészen más jelentőségű. *Itt a tőzsde mögött nem állnak nagyobb érdekeltségek és a kötésekhez szükséges fedezet nincsen meg.*

Kornisék rablói.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának újabb jelentése Tállai és Menyhárt elfogatásáról.)

Az Aradi Közlöny mai közleménye, amely arról számol be, hogy Tállai Gergely és Menyhárt Gyula, a Kornis Testvérek cég hírhedt álarcos rablói megszöktek a nagyenyedi fegyházból és Budapesten mindkettőt elfogták, városszerte nagy feltűnést kelteft. Egyesek érdeklődtek az illetékes aradi hatóságoknál a szökés iránt, ahol azt a felvilágosítást kapták, hogy Aradra nem érkezett jelentés sem a rablók szökéséről, sem arról, hogy Budapesten elfogták volna őket. Budapesti tudósítónk, aki a rablók Budapesten történt elfogatását tegnap jelentette, ma a következő jelentést küldte az Aradi Közlönynek:

Vasárnap éjszaka egy detektív a Rákóczi uton fölismerete és elfogta Tállai Gergelyt, az aradi Kornis Testvérek cég kirablásának egyik tettesét. A rendőrfőkapitányságon Tállai bevallotta, hogy négy más álarcos társával öket rabolták ki az aradi Kornis céget. Több álarcos rablás után azonban elfogták és Nagyenyedre vitték őket. Az ottani fegyházból Menyhárt Gyula nevű társával megszökött és gyalog bujkált Budapestig. A detektívek a késő éjjeli órákban Menyhárt Gyulát is elfogták.

E jelentésből minden kétséget kizáró módon kitűnik, hogy Tállai és Menyhárt megszöktek a nagyenyedi fegyintézetből és Budapesten kézrekerültek.

— Hamis hír. Salgótarján meg szállásáról. Prága. Pozsonyi jelentés szerint a cseh—magyar határ megállapító bizottság befejezte a csehszlovák—magyar határ megállapításának munkáját, kivéve a salgótarjáni vonalat, amelyről a népszövetség fog dönteni. Ugy volt, hogy a salgótarjáni területet Csehszlovákiának juttatják, de a Prager Presse szerint Héjjas Iván csapatai megszállták és nem szolgáltatották ki a bizottságnak. A prágai német lap szerint a csehszlovák határőrséget ezen a részen megerősítették. Jól értesült helyen azonban megállapítják, hogy ez a hír minden alapot nélkülöz.

Az aradi Wodianerek vagyona.

(Pörösködés a sok millióért.)

Néhány hónap előtt az *Aradi Közlöny* részletesen foglalkozott gróf *Ferri Lipótné*, született báró *Wodianer Anna* hagyatékának ügyével. Megírtuk, hogy ez a regényes nagyságu vagyon, melynek birtoka miatt ma grófok és bárók folytatnak szenvedelmes harcot, két egyszerű *aradi* zsidó kereskedő: *Wodianer Sámuel* és *Móric* munkájának gyümölcse.

A Wodianer-vagyon eredete.

A két *Wodianer* gabona- és gyapjúkereskedéssel vetette meg vagyonának alapjait. A múlt század közepén *Aradról* Bécsbe tettek át üzleteik székhelyét és csak hamar a császárváros legtekintélyesebb bankárai sorába küzdöttek fel magukat. *Wodianer Móric* egyetlen fia, *Albert* báró, már nagy szerepet játszott a hajdani monarchia politikai életében is. A főrendiháznak örökös tagja volt, belső titkos tanácsos és a delegáció állandó házagnya. Az öreg *Móric* bárónak három leánya is volt, akiket mind grófokhoz és bárókhoz adott férjhez. Az egyik *Wodianer-leányt* gróf *Nemes Vince*, egy erdélyi mánás vette nőül, a másiknak gróf *Ferri Lipót*, egy olasz főúr lett a férje, a harmadik leány lovag *Wachtler Géza* magyar huszárkapitányhoz ment feleségül. Báró *Wodianer Móric* halálával a hatalmas vagyon nagyrészt fia örökölte, aki az általa alapított komjátí hitbizománynak is ura lett. *Albert* báró 1913-ban halt el gyermektelenül és akkor a vagyon két részre oszlott: gróf *Nemes Vincéné* és gróf *Ferri Lipótné* között. A harmadik nővér, lovag *Wachtlerné* már akkor nem volt életben és két gyermekének: báró *Bleyleben Péternének* és lovag *Wachtler Lothárnak* a rokonok csupán pár milliót juttattak. A *Wodianer-vagyon* ekkor már tulajdonképpen egy kézben egyesült gróf *Nemes Jánosnak*, *Vince* gróf fiának kezében, aki anyjának és testvéreinek birtokait is kezelte és aki *Albert* báró halálával *Ferri grófné* vagyonát is birtokba vette. Az öreg grófné ugyanis már hosszú évtizedek óta csendes elmebeteg életét élte egy gráci kastélyban, melyet óriási park közepette a család építtetett számára. *Ferri grófnét* grácban mindenki ismerte és legendákat meséltek rendkívüli életmódjáról. Mikor éjnek idején orvosa és ápolónője kíséretében a város környékén kocsikázott, — a napvilágot hosszú évek óta nem látta s minden fénytől halálosan irtózott — az emberek babonás félelemmel mondták egymásnak: *itt megy a nagybeteg grófné*. A külvilággal sohasem érintkezett, de mikor gróf *Nemes János* vette át ügyeinek intézését,

elzárták mindenkítől, úgy, hogy még rokonai sem látogathatták.

Mi történt *Ferri grófné* halála után?

1919. decemberében halt el *Ferri grófné* és ekkor gróf *Nemes János* két okmányt produkált a rokonoknak. Egy ajándékozási szerződést, melyben a grófné neki ajándékozta budapesti, Liszt Ferenc-téri palotáját, összes műkincseit és a híres *Wodianer-féle* család ékszereket — és egy végrendeletet, melyben gróf *Nemes János* nevezetett ki gróf *Ferriné* egész vagyonának általános örökösévé. Az elhunyt grófné hagyatékának tárgyalása a budapesti hagyatéki bíróságnál indult meg, mivel néhány évvel halála előtt gróf *Nemes János* felvételte a magyar államkötelékbe. A rokonok, úgy az ajándékozási szerződést, mint a végrendeletet megtámadták. A hagyatéki eljárás során gróf *Nemes János* egyezkedni próbált a törvényes örökösökkel, de ez a kísérlet meghiúsult. Ekkor *Ferri grófné Eleonora* nővérének két gyermeke: báró *Bleyleben* és lovag *Wachtler Lothár* zárlatot kértek nagynénjük hagyatékára.

Pörösködés a nagy vagyonért.

Kérésük támogatására egész sor elmeszalkorvos véleményét terjesztették a bíróság elé, melyekben a legelső kapacitások megállapították *Ferri grófné* elmebeteg voltát. A hagyatéki bíróság többször tárgyalta már a zárlatot s egy ízben el is utasította azt, mivel a per megindítása előtt nem látta indokoltnak a zárlat elrendelését. Tegnapelőtt újból tárgyalás volt ebben az ügyben a budapesti hagyatéki bíróságnál. A törvényes örökösök zárlati kérelmét dr. *Farkasházy Zsigmond* terjesztette elő. Felsorolta azokat az alaki és anyagi okokat, melyek az elmebeteg grófné végrendeletének megdőlését valószínűvé teszik. Utalt arra, hogy gróf *Nemes Jánosnak* a hagyatéki vagyont nem adták át, tehát ő azt jogcím nélkül birtokolja. Felpanaszolta végül, hogy a hagyatékhoz tartozó birtokok és házak jelenlegi kezelése nem kielégítő és hogy gróf *Nemes* a lefolyt három év alatt semmiféle számadást elő nem terjesztett. — Gróf *Nemes János* ügyvédei ellenerték a zárlat elrendelését. Szerintük *Ferri grófné* nem volt elmebeteg és a végrendelet szabályszerűen jött létre. Gróf *Nemes János* saját nagy vagyonát is jól kezelte, tehát nem lehet kifogásolni a hagyatéki vagyon kezelését sem. Egyébként felajánlották, hogy gróf *Nemes* egyik 3000 holdas tehermentes birtokát lekötő biztosítékul a törvényes örökösök javára ha ennek fejében a zárlatot mellőzik. A királyi közalapítványi ügyigazgatóság részéről *Rácsay* mi-

nisteri tanácsos a zárlat elrendelése mellett foglalt állást, mivel annak törvényes előfeltételei fennforognak.

A hagyatéki bíróság tegnap hozta meg határozatát ebben az érdekes ügyben. A bíróság elrendelte a zárlatot gróf *Ferri Lipótné* hagyatékára és annak kezelésével

Francia-angol ellentét Londonban.

(Poincaré meg akarja szállni a Ruhr-vidéket. — Mussolini Németország talpraállításáért.)

London. Tegnap a tárgyalás angol-francia nézeteltéréssel végződött, amit eddig nem egyenlítették ki. A német javaslatokat biztosan elutasítják, de az angolok a német javaslatokkal együtt ellenjavaslatokat szándékoznak előterjeszteni, ami francia és olasz felfogás szerint céltalan. *Poincaré* előterjesztette tervét, amelynek lényege a Ruhr-vidék haladéktalan megszállása. *Bonar Law* azt válaszolta erre, hogy ezt az intézkedést céltalannak és veszedelmesnek tartja, mert siettetni Németország összeomlását. Anglia hajlandó, hogy Amerika döntésének bevárása nélkül a szövetségesek tartozásait mint sürgőseket kezelje. *Mussolini* négy pontból álló emlékiratot nyújtott be. Az első pont: a szövetségesek adósságait egymás között elengedik és a német fizetési kötelezettségeket leszállítják. Második pont: Németország két évi moratóriumot kap és megállapítják a garanciákat, továbbá azokat a feltételeket, amelyeknek nem teljesítése esetén a szankciók életbe lépnek. A harmadik pont: nemzetközi kölcsön a moratórium tartamára, kisebb kölcsön Németország legsürgősebb szükségleteinek fedezésére, főként a márka kurzusának emelésére, a másik rész pedig a szövetségeseké. A kölcsönösség elég legyen ahhoz, hogy az 550 millió arany-márkányi belga prioritást kiegyenlítsen és jelentős összeg jusson a szövetségesek között való felosztásra. Negyedik pont: nagyobb kölcsön kibocsátása a német hitelképesség helyreállítására, hogy az általános törlesztési tervet elkészíthető legyen.

Az elmarasztalt kincstár.

(Pörök a pénzbírság visszafizetéséért.)

Az aradi törvényszék polgári tanácsa ma két esetben marasztalta el a kincstárt már befizetett büntetési összegek visszatérítésére. *Matiuc* György gyulavarsándi lakos az 1920. év márciusában egy gyulai lakosnak sertéseket adott el. Az otlakai vámhivatal tudomást szerzett *Matiuc* üzletkötéséről és megindította az eljárást ellene azért, mert magyarországi lakosnak adta el a sertéseit, aki azokat a határon át is szállította. A vámhivatal 11.500 lei pénzbírságot rótt ki *Matiucra*, amit azonnal le is fizetett vele. A bünygyi eljárás folyamán *Matiucot* felmentették a csempészség vádjáról. *Matiuc* a befizetett büntetési összeg visszatérítésére polgári pert indított a kincstár ellen. *Nistor Sándor* táblabíró polgári tanácsa a ma tartott tárgyaláson kötelezte a kincstárt a 11.500 lei visszafizetésére. Ugyancsak az otlakai vámhivatal indított eljárást *Borsi Mihály* nagypéli lakos ellen azért, mert tudott egy, a határon át történt adásvételről és arról, hogy sertéseket csempészték át a határon. A vámhivatal *Borsira* hét ezer lei kártérítést és ötezer lei pénzbírságot rótt ki és az ösz-

megbizta dr. *Boda Jenő* budapesti ügyvédet, akit egyúttal zárgondnokává nevezett ki. Az ingatlanokra vonatkozólag, tekintettel a felajánlott biztosítékra, a bíróság kimondta, hogy azokat a zárgondnok gróf *Nemes Jánossal* együtt köteles kezelni és a jövedelmeket bírói letétbe helyezni.

lyeknek nem teljesítése esetén a szankciók életbe lépnek. A harmadik pont: nemzetközi kölcsön a moratórium tartamára, kisebb kölcsön Németország legsürgősebb szükségleteinek fedezésére, főként a márka kurzusának emelésére, a másik rész pedig a szövetségeseké. A kölcsönösség elég legyen ahhoz, hogy az 550 millió arany-márkányi belga prioritást kiegyenlítsen és jelentős összeg jusson a szövetségesek között való felosztásra. Negyedik pont: nagyobb kölcsön kibocsátása a német hitelképesség helyreállítására, hogy az általános törlesztési tervet elkészíthető legyen.

Berlin. A lapok foglalkoznak a marienbadi szerződéssel és garanciát vállalnak a közölt szöveg hitelességéről. Eszerint a szerződés legfontosabb pontja, hogy a szerződő államok kötelezik magukat, hogy együttesen tesznek meg minden lépést az országaikat közösen érdeklő külpolitikai ügyekben. (*Rador*.)

szegeket azonnal kifizettette *Borsival*. A bünygyi eljárás folyamán *Borsit* is felmentették és ezért a polgári tanács neki is visszaitélte a lefizetett büntetési összegeket.

Garancia-szerződés.

(A leszerelési konferencia eredménye.)

Moszkva. A leszerelési konferencián aláírták a garancia szerződést, amely a következő pontokból áll: A szerződő felek nem fogják támadni egymás határait, még ha az egymás közötti szerződés által nincsenek is megállapítva. Az aláíró államok kötelezik magukat, hogy ha egy a szerződést alá nem írt állam valamely szerződő állam ellen támadást intézne, ez esetben a szerződésen kívül eső támadó államnak nem nyújtanak segítséget és támogatást. A szerződő felek között vitás ügyekben a semleges államokból összeállított döntőbírószék a mérvadó. — A moszkvai konferencián részt nem vett államok csatlakozhatnak a szerződő felekhez parlamentjük hozzájárulásával. A szerződések minden állam részéről három hónapon belül ratifikálandók. *Radziwíl* herceg lengyel megbízott *Románia* nevében is aláírta a szerződést a román kormány utólagos hozzájárulása reményében. (*Rador*.)

Hogy áll a leu?

December 12-én fizettek 100 lelért:

Párisban 8:80 frankot
Zürichben 3.25 frankot.
Budapesten 1500 koronát
Belgrádban 46:50 dinárt
Berlinben 5050 márkát
Bécsben 42300 koronát

EZ ARADI!

*
Vadjég!

Égészen eltérően eddig szókaisaimtól, a múlt héten lezajlott vad evezősi vitába nem kívántam beleszólni, részben, mert nem vagyok olyan vad, mint amilyennek látszom, másrészt meg evezősnek sem érzem magam, lévén szabaduszó. Miután azonban ez a vita bejagyott, valószínűnek látszott, hogy a vadevezősök is odatagytak a vízhez és így kénytelenek voltak vadkorcsolyát húzni. Régi problémám, hogy milyen lehet egy szelíd ember egy vadkorcsolyával a talpán? Általában: könnyű-e légre vinni az ilyen szelideket; vagy nehéz és milyen lehet őket a vadjégre vinni? Kimentem tegnap a városligeti tóhoz; amelyen vadjég te rem ilyenkor. Két barátom — óvatosságból — elkísért, mert az ilyen vadjégekkel az ember sohase tudja, hanyadán van? A vadjégpálya a többitől abban különbözik, hogy nincs előtte pénztár és nem kell hozzá jeget váltani. Mint a „Vjac” tagja. (Vadjégaszalók clubja) különben is minden ilyen vad és aszalt ügyszó — szabadjegem van. A tó tükrén, amely általában határozottan hasonlít az aradi heticapokhoz, — t. i. elég jókor fagyott be — néhány vadember korcsolyázott. Voltak, akik korcsolya nélkül csusztak föl és csusztak le. Egy fiatal jegvespár, illetve jeges pár női beltárgját például a férfi cég társ többizben lecsusztatta. Ez a férfi gyorsan egy másik hölgy felé korcsolyázott, ugylátszik, még a jég hátán is megál. Biztos kalandokat keresni jön ide a légre. Egy másik fiatalember ugynevezett bóg nikkal közeledett felém és ezt kérdezte: — Ön is vad jeges? — Nem feleltem szellemesen, én ideges vagyok. Hídegen rám nézett és vadsarkára állva, azt kérdezte, hogy sérteni akartam-e? Nem, feleltem, mire ő megegyszer végignézett és odébb jegelt. Fagyos hangulat öntött el, egész lecsusztottnak éreztem magam és bucsut intve a városligeti vadjégnak, lejegve távoztam. Otthon jeges horogatókat vettem és bánatomban eljegeztem magam hotelem jégkorszakból üle szakadt szobaasszonyával, (Jeges Rozáliával. (f. t.)

— A magyar amnesztia. Budapest. A karácsonyi amnesztia az öt évnyi hosszabb szabadságvesztéssel sújtott politikai elitéltekre és a jómagaviseletű kommunistákra is kiterjed. Az amnesztiában részesülők összesítése már folyamatban van.

Németország háborúra készül?

Szövetség Oroszországgal. — Egy angol lap „szenzációja.”

A londoni Daily Mail memorandumot közöl, melyről azt mondja, hogy ez a német revans-párt céljait és cselekvési programját foglalja magában. Eszerint Németország minden társadalmi osztálya feltétlenül akarja a háborút, sőt maga a birodalmi kormány is lelkesedik érte. Ezért mindenben a legapróbb részletekig kidolgozta már is háborús tervét, minek céljából a Szovjet Oroszországgal katonai egyezséget kötött, melynek célja, hogy a német birodalom nyugati határait annak idején óriási hadakkal áraszsa el.

A siker érdekében nem szabad nyíltan megsérteni a versaillesi szerződést, hogy a nyugati hadseregek a legtökéletesebb fegyverekkel legyenek ellátva, hogy az ellenséget tengeri támadásokkal szemben óvintézkedéseket kell tenni; végre arra kell törekedni, hogy Németországnak és Oroszországnak közös határa legyen.

A versaillesi szerződés megsértésének elkerülésére Németország Oroszországhoz fordul, ahol új tengeri flottát teremt, amellyel a Balti tengerből indítja meg a hadjáratot, Oroszország óriási területén pedig megszervezi azt az óriási hadsereget, mellyel célját el akarja érni. Ezt a hadsereget a versaillesi szerződés által megengedett

Kállay Tibor.

(Fotográfia a magyar pénzügyminiszterről).

— Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától. —

A portás, aki a minisztérium főbejáratánál őrködik, ki tudja hanyadik pénzügyminisztert segíti már ki buzgó igyekezettel az autóból? Le és fel járka a palota előtt, minden autótülkölésre összerézzen, tapodtat sem mozdulna, míg a gazdája meg nem érkezik. A Tárnok-utca felől, a Szentháromság-téren át félpercenként suhanak el a gépkocsik, a füle már hozzászókkott a pénzügyminisztériumi autókürtjéhez, nem is látja, de megismeri a hangjáról.

— Most jön! — mondja örömmel és elhelyezkedik a járda szélén, hogy szempillantásba kerüljön, míg az ajtót kinyitja.

— Minden nap nyolc óra negyvenöt percre rendeli a kegyelmes ur lakására a kocsit, — teszi hozzá magyarázólag — ritkaság, hogy elkéssenek...

A pénzügyminiszter kilép, vas tag sál van a nyakán, a hóna alatt sárga irattáskát szorongat. Az arcán soknapos szakáll ütözött ki, az arca sápadt, beesett, a fáradtság barázdái szántják végig. A szeme alatt sötét árnyék, az álmatlan éjszakák csillogó bizonyítéka. Két-három lépcsőfokot ugrik egyszerre, sietségében alig lehet lépést tartani vele.

100,000 embernyi hadsereg keretei közé állítja. A kiéheztetés esete ellen Oroszország biztosítja Németországot, hogy egymaga látja el Németországot élelemmel. Legkényesebb és legnehezebb az a kérdés, mikép teremthető meg a közös orosz-német határ. Ha ez nem sikerül, minden vállalkozásának vége van. Erre nézve feltétlenül szükséges Lengyelországnak eltitkítása a föld térképéről. Hogy elkerüljék a versaillesi szerződés megsértésének látszatát, ennek megvalósítása Oroszország feladata. A háború előkészítésének terminusa tiz esztendő. A háborút meg fogják nyerni, mert akkorára azt remélik, hogy Franciaország elveszté szövetségeseit. A titkos szerződést egyrészt az alaposság, másrészt a látszat elkerülése végett több ízben megszakították.

Bár eleinte Ludendorff ellene volt az oroszokkal együttvaló működésnek és inkább szerette volna a Francia és Angolországgal való megegyezést, az óriási többség ellene volt és végtére Stinnes magatartása döntött az Oroszországgal való kooperálás mellett.

Eddig szól a londoni lap „szenzációs” híradása, amelynek valódiságában bizonyára mindenki kétkedik.

— Nyilatkozni? Ma? Ilyen állapotban? Beteg vagyok, egy szót sem tudok szólni!...

A hangja gyenge, alig hallható csak a szemé csillog lázasan. Harminckilenc fokos láz gyöttri, úgy jött be ma a minisztériumba. Éjfél után fél háromig dolgozott. Már aludt a Vár, de Kállay Tibor dolgozószobájának ablakaiból még sárga villanyfény szűrődött ki. Másnap kora délelőtt kezdődött előlről a munka és így megy nap-nap után. Aki látja őt szemtől szembe, aki gyakorta megfordul az előszobájában, s aki bejut néha a dolgozószobájába is, csak az tudhatja igazán, hogy milyen rettenetes küzdelmet folytat a magyar pénzügyminiszter a maga feladataiért. Egyetlen óriási birkózás az európai gazdasági élettel, egy a cél: nem szabad, hogy leteperjenek. A zürichi táviró jelent. Egy negyed pont... Az országnak boldogulást és a pénzügyminiszternek átvirrasztott, küzdelmes éjszakákat jelent. Csak látni kellett őt, amikor jött. Frissen, telve bizakodással, kidolgozott programmal a zsebében és lelkében erős elhatározással: amit kitűztem: megcsinálom. Azóta megroppant a munkában, a válla görnyedezik a súlyos terhek alatt, de bírja. És nem csügged. Fáradtan kimerülve, ha kell lázbetegen — de bírja. Még le sem kerül róla a kabát, már előtte vannak a referensek. Két államtitkár. A titkár

állandóan telefonál a házi telefonon:

— A miniszter kéri a méltóságos urat... Igen... A törvényjavaslat miatt...

Az egyik államtitkár most jön ki tőle, az eléje terjesztett rendeletet írta alá. Következik a második. A titkár telefonál, hogy a küldöttséget 12 órára várja. A pénzügyi tanács egyik tagja érkezik, soron kívül, sürgősen megy be, félórával előbb autót küldtek érte. Megint aktákat visznek be a miniszter elé. Délután két óráig nincsen egy szabad perc. Két órákor megy be a titkár referálni, a miniszter most egyedül van a szobájában egészen négyig. Ott eszik valamit munkaközben. Két óra szünetet tart, hat órától kezdve megint az íróasztalnál ül, az akták, tervezetek, rendeletek és törvényjavaslatok között. Körülötte tombol az ország gazdasági élete, az ő kezében futnak össze mind a szálak, száz és száz felé kell figyelnie és csak két szemé van, mint más embernek és tengernyi munkájához két keze, mint minden halandónak. De a hite külön, mint a hétköznapi embereké. És kitartása szilárd, mint a korona, a melyért dolgozik.

Lesz kenyér jövőre?

(Érdekes előadás a várható termésről.)

Bucuresti. Néhány nappal ezelőtt egyesületet alakítottak Bucarestben azzal a céllal, hogy közgazdasági kérdéseket fognak tanulmányozni és minden vasárnap ilyen irányú szakszerű felolvasásokat fognak tartani. Az előadásorozatot A. D. Carabella nyitotta meg felolvasásával, aki a rosszul sikerült őszi vetésekkel és azzal a kenyérinséggel foglalkozott, melynek a legközelebbi esztendőben ennek következményeképpen el kell jönnie. Felolvasását adatokkal illusztrálta és felsorolta, hogy Romániában az elmúlt három esztendőben milyen területek kerültek bevetésre. 1920-ban 2,022,710, 1921-ben 2,609,483, 1922-ben pedig 2,649,640 hektár bevetett területen arattak. A legközelebbi termési esztendőre most összesen csak 1,600 ezer hektárt vetettek be, ehhez jöhet még 600 ezer hektár tavaszi vetés. Ha jó termést számítunk, akkor az előadó szerint hektáronként 2000 kilogramm gabonaszemet fognak átlag kapni. Ebben az esetben 200 ezer vagon ösztérmetre lehet kilátás. Ebből azonban 45 ezer vaggonnal kell visszatartani vetőmagnak. Tehát maradna 155 ezer, számítanunk kell azzal, hogy ez a gabona nem elsőrendű minőségű és éppen ezért ebből is ki kell vonni 10—15 ezer vaggont, úgy, hogy végeredményben alig marad annyi gabonaszem, amennyi a beltölti szükségletét szűkösen fedezi.

HIREK.

Károlyi Amerikában.

(Megalakult a Magyar Köztársasági Párt.)

Belgrád. Ideérkezett amerikai jelentések szerint Hock János Bridgeportban megalakította a Magyar Köztársasági Pártot. A legutóbbi időben megvásárolt két amerikai lapot: a Magyar Bányászlapot és a Testvériséget. Az utóbbiban Jász Oszkár már cikksorozatot kezdett, amelyben párhuzamot von Kossuth Lajos emigrációja és a mostani emigránsok között. Rövidesen Amerikába érkezik gróf Károlyi Mihály is, aki már megkapta a beutazási engedélyt. Azt híresztelik, hogy be akar számolni arról a hatvan ezer dollárról, amelyet 1914-ben gyűjtött az amerikai magyarok között. A napokban érkezett Newyorkba Vincze Sándor, aki a magyar kommuná alatt Budapest direktoriumának egyik tagja volt.

— Tüntetések az új lengyel államfő ellen. Varsó. Hétfőn óriási tüntetések voltak az új lengyel államfő, Narutowicz Gábor ellen. A katonaság a rend fenntartása céljából nagy készenléttel vonult ki a nemzetgyűlés épülete elé. A tüntetők számos, a nemzetgyűlésre igyekvő képviselőt megverték. Az államfőt pedig hógolyókkal dobálták meg, amikor a nemzetgyűlés épülete felé tartott. A katonaság végül is szétverte a tüntető csoportokat.

— Horthy kormányzó a Dunántulon. Budapest. Horthy Miklós kormányzó a napokban dunántúli körutra megy. El fog látogatni többek között Szombathelyre és Sopronba is.

— Antiszemita-zavargások Cernovitzban. Bucaresti. A parlament mai ülésén több képviselő interpellációt jelentett be a cernovicii antiszemita zavargások ügyében. (Rador.)

— Ujságírók a magyar rendtörvény ellen. Budapest. A Magyarországi Ujságírók Egyesülete mai ülésén állást foglalt a rendtörvénynek a sajtót érintő része ellen és ebben a kérdésben emlékiratot fog intézni a kormányhoz és pártokhoz. Megállapítják, hogy a sajtótörvény a büntető törvény legszigorubb intézkedéseire nyújt módot az ujságok és ujságírók ellen, akik a sajtószabadságra csapnak át, amit különben az egyesület is mindig a legkeményebben kárhoztatott. Ezen a téren tehát rendkívüli intézkedésekre nincsen ok.

— Kisiklott egy gyorsvonat. Budapest. A grázi gyorsvonat Győr mellett hibás váltóállítást következtében kisiklott. A kocsik mind megrongálódtak, az utasok legnagyobb része kisebb-nagyobb zúzódásokat szenvedett, komolyabb sérülése azonban senkinek sem keletkezett. A kisikló vonat a pálya felett keresztülhaladó vashidat leszakította.

— Tilalom egy magyar lap ellen. Budapest. Valkó Lajos kereskedelmi miniszter a Beregszászon Straussmann József szerkesztésében megjelenő Beregi Ujságtól megvonta a postai szállítási jogát.

— Az özvegy menyasszony. Budapest. A belügyminiszter Sterk Aranka budapesti lakosnak, Schmidt Tivadar hős halált halt honvédfőhadnagy menyasszonyának megengedte, hogy az özvegy Schmidt Tivadar nevet viselje.

Ismét meglópták a Kornis-céget.

(Nyolcszáz ezer leies lopás a vonaton.)

Még el sem simultak a Kornis Testvérek cégnél történt rablótámadás hullámai, még ma is élénk érdeklődés tárgya a rablók elfogása, elítélése és vakmerő szökése a nagyenyedi fegyházból, tegnap ismét szenzációs esemény történt a Kornis Testvérek céggel kapcsolatban. Egy vakmerő tolvaj bámulatos ügyességgel ellopott Kornis Armintól, a cég egyik beltárgyjától egy kézitáskát, amelyben 850 ezer leies készpénz volt bezárva. A lopás Teuson (Tövise) történt tegnap este és részleteiről a következőket sikerült megtudni az Aradi Közlöny munkatársának:

Tegnap délután Kornis Armin fontos üzleti ügyekben Clujra (Kolozsvárra) indult. Egy kézitáskát vitt magával, amelyben több fontos okmány között 850 ezer leies kész-

— Szabadon bocsájtott görög tábornok. Athen. Papulas tábornokot, Kisázsia volt főparancsnokát a forradalmi törvényszék szabadlábra helyezte. (Rador.)

— Miért maradt el a közigazgatási bizottság ülése? Arad város közigazgatási bizottságát ma délutánra hívták össze rendes havi ülésre, amelyet azonban bizonytalan időre elhalasztottak, mert Moldovan József tanfelügyelő, aki jelenleg Bucarestben tartózkodik, igen fontos ügyeket akar a bizottság elé terjeszteni. Moldovan tanfelügyelő valószínűleg holnap érkezik Aradra és a közigazgatási bizottság ülésén javaslatot tesz az aradi iskolák rendes elhelyezéséről és új iskolák építéséről.

— Társasjátékok legszebb kivitelben, elegáns levélpapírok, izléses emlékkönyvek, különféle ajándéktárgyak kaphatók Naményi papírüzletben.

— Baleset a budapesti Nemzeti Színházban. Budapest. A Nemzeti Színházban a Kaméliás hölgy előadása közben a negyedik felvonás után a színpadi menyezetről egy hatalmas csillár lezuhant és óriási robajt okozva, darabokra zúzódt. Márkus Emilia éppen a függöny előtt köszöntö meg a tapsokat, amikor a színpadon a baleset történt. A színpadon véletlenül senki sem tartózkodott és így sérülés nem történt.

Kötelező Petőfi-ünnepélyek. Budapest. Legközelebb kultuszminiszteri rendelet jelenik meg, amely kötelezi az országot összes színházait, hogy a december harmincadikától január harmadikáig terjedő időben a Petőfi-ünnepségekkel egy időben ünnepi előadásokat tartsanak. Ezek az estéken kizárólag klasszikus magyar szerzők darabjai, vagy olyan alkalmi darabok, amelyek Petőfi életével foglalkoznak, kerülhetnek színre.

— „Olla” gummi minden gyógyszerárban és drogériában kapható.

— Borzalmas rablógyilkosság. Budapest. Óbudán egy tizenkilenc éves Stasz Antal nevű munkás rémes kegyetlenséggel meggyilkolta Korain Bernát nevű hatvankét éves munkafelügyelőjét és kirabolta. A rablógyilkos fiatalembert elfogták. Vallomásaiban azzal védekezik, hogy felügyelője szidalmazta, majd pedig elbocsájtotta. Amikor ő ezért a felügyelőt kérdőre vonta, bottal támadt rá. Erre ő konyhakéssel kétszer átszurta, majd pedig baltával addig ütötte Korain Bernátot, amíg

pénzt 500 és 1000 leies cimletekben helyezett el. Ma délelőtt a következő távirat érkezett a Kornis Testvérek céghez:

Kézitáskámat a tövisi állomáson az összes pénzzel együtt ellopják — jöjjetek azonnal.

A cégnél érthető megdöbbenést keltett a távirat. Azonnal a rendőrségre siettek és bejelentették a nyolcszáz ezer leies lopást. Az aradi rendőrség detektívjei még ma délután folyamán automobilon Teiusra utaztak, hogy megkezdjék a nyomozást a vakmerő tolvaj kézrekerítésére. A rendőrség körtáviratokat intézett az összes erdélyi nyomozó hatóságokhoz és igen valószínű, hogy a gyors és körültekintő intézkedéseknek rövidesen meg lesz az eredménye.

ki nem szenvedett és azután kirabolta.

— Felkérjük azon t. vidéki előfizetőinket, akik lapelőfizetési hátralékukat még nem egyenlítették ki, avagy előfizetésük lejárt és azt nem újították meg, szíveskedjenek az összeget haladéktalanul az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala címére beküldeni, mert ellenkező esetben kénytelenek leszünk lapunk küldését megszüntetni és követelésünket, — mely tetemes költséggel jár, — per útján behajtani.

— Katasztrófális földrengés Japánban. London. Mint a napokban érkező kábeljelentések hírül adják, hogy egész Japánban nagy földrengések pusztítottak, amelyeknek sok ezer ember esett áldozatul. Japán lakói az egyfolytában ismétlődő földrengések miatt teljes bizonytalanságban vannak.

— Eljegyzés. Szabó Etuska és Boér János Hateg jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Nincs szövetség az olasz és magyar faszisták között. Róma. Hivatalosan megcáfolják azt a hírt, a mely szerint az olasz és a magyar faszisták közös külpolitikai program alapján szövetséget kötöttek volna és amelynek értelmében közösen harcolnának a békeszerződés megváltoztatásáért.

— Rendőri hírek. Tonka István Piata Pestelui (Hal-téri) lakos ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy 2000 leies értékű ruhaneműjét ellopják. Biró Ferencről tegnap nagyjértékű házfelszerelést loptak el. — Grisbai Sándor lakását kifosztották. — Imbros László egyik alkalmazottja ellen csalásért tett feljelentést. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Tiltott határátlépés. Benedek Aurel, Marton Gyulát és Soltész Ferencet tiltott határátlépésért ma a rendőrség átkísérte az ügyészség fogházába.

— Elfogott lakásfosztogató. A rendőrség ma letartóztatta Joca Crecut, aktról kiderült, hogy több ízben követett el lakásfosztogatásokat. Átkísérték az ügyészség fogházába.

— Árdragítás miatt elítélt aradi cégek. Az aradi törvényszék árelleőrző bizottsága ma délután tartott ülésén egy aradi cipőkereskedőt azért, mert az 1921. decemberében egy pár Sudan jelzésű férficipőt, a melyet ő Bécsben, 1750. koronáért vásárolt, 296 leibe számított, 10.000 leies pénzbírságra ítélte. Joszt Ádám hentest, — akinek a Marasesti (Kossuth) utcában van hentesüzlete,

— azért, mert egy kilogramm borjushust 18—20 leierért árusított akkor, amikor annak ára másutt 12—14 leies volt, 4000 leies pénzbüntetéssel sújtotta.

Gróf Károlyi Gyula lemondott román állampolgárságáról.

Arad megye volt főispánja, a magyar mágnásvilág egyik ismert alakja: Károlyi Gyula gróf ma visszaküldötte román utlevelét Aradra azzal, hogy lemond román állampolgárságáról és a magyar állampolgárságot optálja. Károlyi Gyula gróf a múlt hónapig tartózkodott Aradon és innen mint román alattvaló utazott Budapestre, ahol kérte magyar honosságának elismerését. A magyar belügyminisztérium kiadta az erre vonatkozó bizonyítványt. Ma délelőtt az alispáni hivatalban megjelent gróf Károlyi Gyula mácsai birtokának főintézője, beszolgáltatta a gróf román utlevelét és kijelentette, hogy gazdája megszünt román állampolgár lenni és Aradra, mint magyar állampolgár érkezik. Magyar utlevelét azonban csak úgy állítanak ki, ha a román utlevelét annak a hatóságoknak szolgáltatja be, amely kiállította. Az alispáni hivatal sürgönyileg értesítette a budapesti román konzulátust, hogy gróf Károlyi Gyula román utlevelét visszaadta.

Dohnányiék kalandja.

(Letartóztatták Szlovénzkóban a művész-párt. — Hőfuvásban gyalog a magyar határig).

Kellemetlen kalandban volt részük Dohnányi Ernőnek, a világhírű magyar zenevirtuóznak és feleségének, Galafres Elzának, a nagy nevű primadonnának. Dohnányiék Szlovénzkóban hangverseny-körúton voltak és mindenütt hatalmas sikereket arattak. Losoncra elutaztak Besztercebányára, ahol nagy érdeklődéssel várták a művész-párt. — A besztercebányai hangversenyt azonban nem tarthatták meg, mert elfelejtették utlevelüket láttamoztatni. A rimaszécsi vámvizsgálatnál egy cseh főhadnagy megállapította az utlevél hiányosságát és úgy Dohnányit, mint feleségét letartóztatta. Egy másik főhadnagy, aki ismerte a világhírű művész nevet, fülebe sugta tisztársának, hogy bocsássa szabadon Dohnányiékát, nehogy nemzetközi kulturbotrány legyen a dologból. A főhadnagy azonban nem tágitott és a művész-párt a határőrségre kísértette. Amikor a másik főhadnagy vette át az őrség parancsnokságát azt tanácsolta Dohnányiékának, hogy szökjenek meg. Menjenek gyalog — Bánrévig a magyar határig. Dohnányiék vékony cipőben megrakodva podgyászokkal nagy hőfuvásban, mellékutakon gyalogosan voltak kénytelenek a magyar határig szökni, ahol minden különösebb baj nélkül átléptek magyar területre.

Földbirtokos és gyáros*(Kártérítési pör a megtagadott foglaltó miatt).*

Dr. Hámory László földbirtokos érdekes kártérítési pört indított Maár Sándor aradi kefe- és seprűgyáros ellen. Maár Sándor még a koronabeváltás előtt megvette Hámory egész ciroktermését és a leszállítandó cirokra 50 ezer korona előleget adott. Hámory le is szállított 204 mázsát és ekkor egyezségük értelmében a még le nem szállított, de még szállítandó mennyiségre újabb 10 ezer leies foglaltó Kért. Közben a leszállított cirokmennyiség árát kifizette Maár, azonban még 11 ezer lei követelése maradt vele szemben Hámorynak. Most Hámory a még hátralevő szállításokra újabb 6 ezer leies előleget kért. Maár azonban ezt nem volt hajlandó megfizetni és ezért Hámory most bepörölte. Az aradi törvényszék polgári tanácsa ma tárgyalta ezt az ügyet. Maár Sándor képviselője azt hangsúlyozta, hogy Maár felajánlotta Hámorynak a fennálló 11 ezer leies követelés kiegyenlítését, azonban újabb foglaltó nem volt hajlandó adni, mert a szállított cirok minőségével nem volt megelégedve. Hámory ezt az egyezséget nem fogadta el, hanem követelte a 11 ezer leies és az újabb 6 ezer leies kiegyenlítését, azonban újabb elrendelte a bizonyítás kiegészítését arra nézve, hogy tényleg felajánlotta a kérdéses 11 ezer leies tartozás kiegyenlítését Maár Sándor.

Hamis ötszázlesek Aradon.*(Könnyen felismerhetők a hamisítványok.)*

Griffa Ovidiu aradi rendőrprefektus tegnap egy aradi étteremben lefoglalt egy hamis ötszáz lest, amellyel egy vendég fizetni akart és azonnal széleskörű nyomozást indított meg a hamis pénzek terjesztői ellen. A nyomozás adatait a rendőrség egyelőre még nem közli a nyilvánossággal.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma érdeklődött több aradi pénztárnál, hogy milyen hamis pénzek kerültek a pénztárosok kezébe. A válasz meglepő volt. Majdnem valamennyi aradi pénztárnál mutatnak már be az utóbbi időben hamis bankjegyeket. Szerencsére a hamisítványok olyan kezdetleges kláállításúak voltak, hogy azokat még gyakorlatlan szem is könnyen felismerhette. A bankpénztárosok rendszeren visszautasították a hamispénz átvételét és visszaadták a benyújtónak. A legutóbbi időben különösen 500 leies bankjegy hamisítványok kerültek forgalomba, de egyes helyeken 100 és 20 leies hamis bankjegyek beváltását is megkísérelték. Az Aradon forgalomba került hamis bankjegymennyiséget eddig még nem állá-

pitották meg, de amint bizonyos, hogy kevés hamis pénz van Aradon. A hamis pénzeket csak egészen laikus fogadhatja el, mert könnyen felismerhetők. A hamis bankjegy csak papirosában és külső formájában nem mutat feltűnő eltérést. A hamisításokat csak valódi bankjegyek közé elegyítve adhatták tovább, amikor nem vizsgálták meg külön minden darabot.

Negyvenöt millió helyett - három és fél*(Mennyit veszett a város a kisajátított földeken? - Az új adótörvény csödbe kergeti Aradot.)*

Arad város pénzügyi bizottsága ma délelőtti ülést tartott. A bizottság foglalkozott a város pénzügyi helyzetével és elhatározta, hogy megkeresést intéz dr. Robu János főpolgármesterhez a városi főpénztár, gyámpénztár és az alapítványok pénzkészleteinek aradi pénztárnál való elhelyezése tárgyában. A főpolgármester felhívást intéz az összes aradi pénztárnál és nyilatkozatot kér tőlük, hogy milyen kamattal hajlandók a város több millióra rugó összegét elfogadni. Egyben felkéri a pénztárnál, hogy közöljék a legutóbbi mérlegüket és tartaléktökéjük összegét a város vezetőségével.

A bizottság foglalkozott még a Bratianu Vintila pénzügyminiszter adótörvény-tervezetével, amely a törvényerőre emelkedik, megakadályozza a városok fejlődését. Az adótörvény-tervezet szerint a városnak nincs joga pótdát szedni, csak az állami adókból részesülne a város három-hat szá-

Irodalom, művészet

* Heti műsor. Szerda: Hollandi menyecske. B) bérlet. Csütörtök: Apák. Premier. C) bérlet. Péntek: 7 órai kezdettel: Remény. Munkás-előadás. Tíz és fél órai kezdettel: Apák. A) bérlet. Szombaton: Nincs előadás. Vasárnap: Délután: Vasgyáros. Este: Nincs előadás.

* A Hollandi menyecske szép melódiai csendülnek fel ismét szerdán este az aradi színházban, mely ezzel az operett előadásával az énekes darabok között a legnagyobb sikerét érte el. A régi szereplők friss erővel és lendülettel igyekeznek most is azon, hogy a bájos operettet eljuttassák a jubileumi előadáshoz, melyet méltán megérdemel.

* A halál gondolata jelenik meg a színház csütörtöki premierjén, új vonatkozásokban, új alakban bírja elmékedésre a nézőtér gondolkodóit. A megrázó erő, melyet a pusztulás feletti elmélkedés az emberek lelkébe plántál, az Apák című mesterműben idegizgató realizmussal testesül meg. Nem sablon-drámáról van szó, hanem olyan alkotásról, mely alkalmat ad a színésznek hogy egyéniségének egész súlyát, felfogását és életfilozófiáját vigye bele szerepébe s ezért e darab keretében minden szerep parádés szerep. Az aradi társulat Szendrey Mihállyal élén most fogja bemutatni igazi kvalitásait s ezért nyilvánul meg a csütörtöki premier iránt olyan széleskörű érdeklődés. A darab előtt Fekete Tivadar újságíró mond konferánst.

* A kultura jegyében nyílnak meg pénteken este a színház kapui, hogy a munkástársadalom részére szellemi üdüléssel, szórakozással szol-

A mostani hamisítványok semmi aggodalomra nem szolgáltatnak okot, mert az első tekintetre felismerhetők. Bár a papír és a rajz általánosságban hasonló, de a rajznak már nagyobb részleteiben is oly feltűnő eltérések vannak, hogy felesleges ismerni a pontos ismeretű jeleket. A határozatlan elrajzolt vonalak azonnal szembetűnnek.

zalék jövedelemben. Ez a javaslat annyira megcsökkentené a város jövedelmét, hogy abból a legszükségesebb készletadásokat sem lehetne fedezni. A várost enélkül is csaknem teljesen tönkre tette a városi földek kisajátítása. A kisajátító bizottság a legértékesebb területeket vette ki a város kezéből, amelyek évi egymillió 500 ezer lei jövedelmet hoztak a városnak. A kisajátított földekért a város lefeljebb három millió 500 ezer lei kap. Ha el akarta volna adni a város ezeket a földeket szabadkézből, könnyen kap hatott volna értük negyvenöt millió lei. E nagy jövedelem megszűnését a város nem képes pótolni és a Bratianu-féle törvényjavaslat a legbiztosabb csödtelét hozta. A pénzügyi bizottság javaslatot tett a városi tanácsnak, hogy a legsürgősebben foglaljon állást a törvény-tervezettel szemben és indítson mozgalmat, hogy az erdélyi városok a legerélyesebb propagandát, még mielőtt a tervezet a kamara elé kerül.

gáljanak. A Remény előadása leginkább alkalmas arra, hogy a kifáradt idegzetű embereknek olyant juttasson, ami megacélozza idegeiket, frissé varázsolja lelkük világát.

* A régi rómantika bűbája „A vasgyáros” sohasem unott jeleneteiben elevenedik meg vasárnap délután a színházban.

* Karácsonyi fényképek! Nagy Géza fényképész műterme a gyermek fölvételekre való tekintettel reggeltől estig fűtve van. Fölvételek naponta (vasárnap is) d. e. 9-től este fél 7-ig egész napon át.

Megváltoztatják**a spekulációs törvényt***A kereskedelemügyi minisztérium letrata a kamarához.*

A romániai kereskedelem szabadságának egyik legveszedelmesebb kerékkötője a fényűzési és üzérkedési törvény volt. Unos-unatán érezhető volt ennek az adónemnek bénító hatása az üzletmenetekben és a kereskedőnek ez a súlyos sérelme minden intervenció ellenére is orvoslás nélkül maradt. A törvény legsúlyosabb pontja az, amely kimondja, hogy csak a nettó kiadás után szedhető 30 százalékos haszon, míg az egyéb kiadásokat nem lehet felszámítani és így a vám és a szállítás stb. után nem lehet a kereskedő házonra igényt tartani. Mindezen felül még akár a pénzügyi ellenőr, vagy a vámfőnök és a postafőnök jogosult arra, hogy meg-

bírságot a kereskedőt. Ezek a körülmények rengeteg tápot adtak félreértésekre úgy, hogy az ország kereskedői számtalanszor sürgették az illetékes minisztériumokat a törvény megváltoztatására. Küldöttségek memorandumokat adtak be a miniszterhez és most úgy látszik, a sok intervenció még sem maradt eredmény nélkül. A kereskedelmi és iparkamarához leirat érkezett a kereskedelemügyi és ipari minisztériumtól, amelyben felkéri arra, hogy a spekulációs törvény megváltoztatására vonatkozó javaslatot összefoglalva, rövidesen juttassa el a minisztériumhoz, mert már megtették az előkészületeket a törvény megváltoztatását célzó munkálatokra. A bucaresti kereskedelmi és iparkamara tegnap már ülést tartott, amelyen az új pénzügyi törvényekről, a spekulációról szóló törvényről és az ipari hitel kérdéseiről tanácskoztak.

Csehszlovákia**a szabad kereskedelmet követeli.***— Az Aradi Közlöny prágai tudósítójától. —**Prága, december 5.*

Csehszlovákia gazdasági krízise, amelyet semmiféle intézkedés nem tud megszüntetni, vagy enyhíteni, a cseh gazdasági köröket mindinkább a szabad kereskedelem táborába hajtja. Az Aradi Közlöny prágai tudósítójának alkalma van a prágai nemzetközi mintavásár alelnökének, Zizka dr. nak érdekes kijelentéseit közölni.

— A csehszlovák közigazdaság a szabad kereskedelem után áhítzik — mondotta Zizka alelnök. — Mind erősebb lesz a vágy a szabad kereskedelem után, a ki- és bevitel szabaddá tételét követelik, el akarják törölni a vámhatárokat utlevél és vizum nélküli utazási kivánnak. A kormány nem is tud lépést tartani ezekkel a követelésekkel, azonban lassanként még is megszüntetik azokat a korlátozó intézkedéseket, amelyeket a bürokraták a nép boldogítására kitaláltak. Nem mulik el nap, hogy ne jelenne meg kormányrendelet, amely ezt, vagy amatt a háborus korlátozó rendelet ne helyezné hatályon kívül. Most látjuk csak, hogy a háboru milyen furcsa és lehetetlen intézkedéseket szült. A kormány alig győzi ezeket megszüntetni. Természetesen nem elégedő a korlátozó rendelkezések megszüntetése, hanem fokozott munka szükséges, hogy az ország ismét felvirágozzék. Csehszlovákiának minden erejét meg kell feszítenie, mivel ma a krízis ellenére is abban a kedvező helyzetben van, hogy Ausztria ipara ma már nem versenyképes és maholnap talán már a német ipar sem fog konkurrálni tudni Csehszlovákiával. A cseh ipar minden esetre igen kedvező helyzetben van, ezt azonban ki kell használni.

Utlevelekre vizumot 55 Leiért legfontosabban leggyorsabban KELET-hir'apiroda szerez, Str. Alexandri Salacz-u. 1

Az Aradi Közlöny karácsonyi száma

az újságíródalom szenzációja lesz. Hatalmas terjedelme, páratlanul gazdag szellemi tartalma mellett.

Az Aradi Közlöny karácsonyi hirdetései

előre is felhívjuk óriási olvasótáborunk szíves figyelmét. Karácsonyi hirdetését rovatunk Erdély és Bánát, főleg pedig Arad gazdasági, kereskedelmi életének lexikonja lesz.

Az Aradi Közlöny t. hirdetőit

Kérjük, hogy hirdetésekkel a díjak át lapunk kiadóhivatalának, hogy minél nagyobb gondot készíthesse el nyomdánk és minél jobb helyre kerülhessenek a karácsonyi számban.

Az Aradi Közlöny karácsonyi számát százezrek olvassák.

Az ünnepek torlódása miatt őt napig marad az olvasó kezében.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala (Acsev. palota.)

XXXXXXXXXXXX

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (December 12.) Dollár 162, márka 0.0250, szokol 5.05, dinár 2.30, francia frank 11.50, magyar korona 0.07. Kifizetések: Budapest 14.25, Bécs 430, Berlin 0.02, Prága 5.16.

Bucurestli tőzsdezárlat. (December 12.) Devizák: Páris 11.50, London 743, Newyork 163, Itália 8.23, Svájc 30.50, Prága 5.16, Bécs 0.002325, Berlin 0.0198, Budapest 0.07. Valuták: Márka 0.0220, léva 1.16, sterling 730, francia frank 11.60, svájci frank 30, olasz lira 8.10, drachma 2.65, dinár 2.30, dollár 161, Napoleon 570, osztrák korona 0.0026, magyar korona 0.675, szokol 5.—.

Zürichi nyitás. (December 12.) Berlin 0.064, Newyork 530.25, London 2432, Páris 37.45, Milano 26.55, Prága 16.75, Budapest 0.23, Zágráb 1.75, Varsó 0.0350, Bécs 0.0024.

Zürichi zárlat. (December 12.) Berlin 0.063750, Amsterdam 211.10, Newyork 530.50, London 2432, Páris 37.65, Milano 26.55, Prága 16.75, Budapest 0.23, Zágráb 1.75, Bucuresti 3.25, Varsó 0.0350, Bécs 0.0074, osztrák bélyegzett korona 0.0076.

Budapesti értékpapírtőzsdenyitás. (December 12.) Salgótarján 33000, Rima 10000, Államvasut 24000, Cukor 130000, Ganz 635000, Kőszén 74000.

Budapesti értéktőzsdezárlat. (December 12.) Magyar hitel 7000, Osztrák hitel 350, Salgó 337.50, Rima 102.25, Déli vasut 6450, Államvasut 24500, Kohó 38500, Atlantika 3800, Ganz 65000, Kőszén 78000, Papír 3175, Szlavónia 3200, Földhitel 8200, Viktoria 30500.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (December 12.) Napoleon d'Or 8800, dinár 28.80—30.40, angol font 10700—11000, dollár 2340—2415, hollandi forint 931—951, márka 9.27.50—32.50, léva 17.25, —18.25, leu 14—15, lira 117—122, francia frank 165—171, szokol 74—78, lengyel márka 0.14.50—15.50, osztrák korona 0.035—36, svájci frank 440—445, jugoszláv korona 7.20—7.60.

Francia-román kamara. Bucuresti. A párisi román követség francia-román kamara létesítésén munkálkodik. Az előkészületek már olyan stádiumba jutottak, hogy a kamara a jövő esztendőben megkezdheti működését. (Rador.)

Az iparcikkék maximálása. Megírta az Aradi Közlöny, hogy a vármegye összes főszolgabírái részt vettek a megyeházán megtartott fontos értekezleten, ahelyen a maximális árak ellenőrzéséről volt szó. A főszolgabírákat utasította a prefektus, hogy a megye egész területén szigorú ellenőrzést gyakoroljanak az árak felett. Egyben intézkedett, hogy nemcsak az élelmiszerek, hanem a fontos közszükségleti cikkek, így a ruháneműk és egyéb szabályozására is tegyenek javaslatot és az iparcikkeket Aradon és a vármegyében egybehangzóan hivatalból szabályozzák.

Mozi.

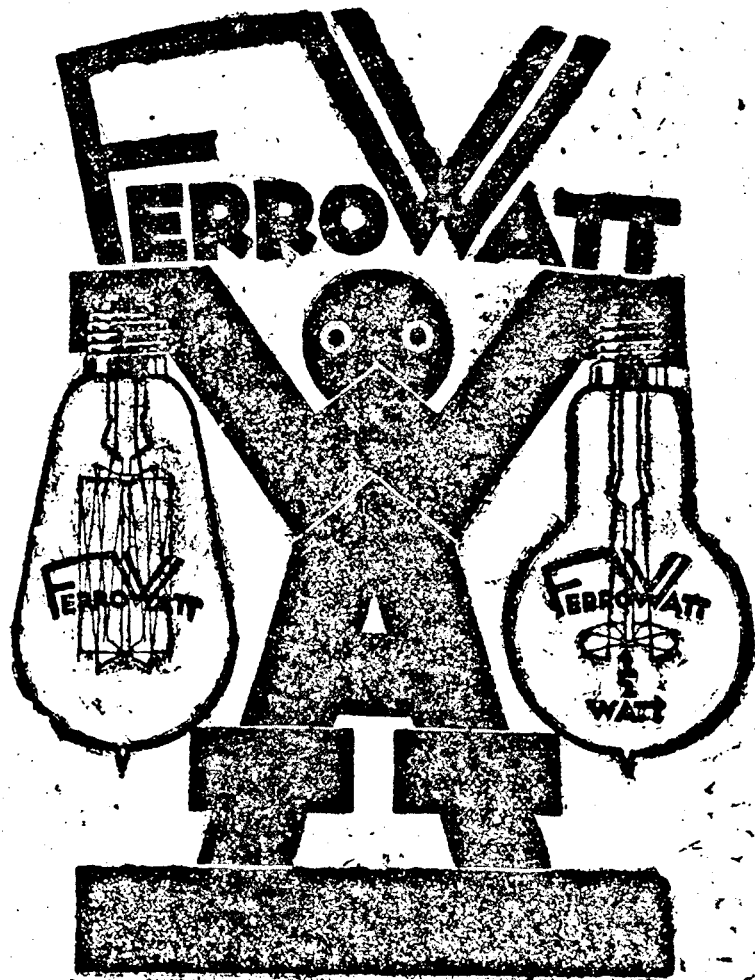
Jack, a csodamajom bucsuzik szerdán az Uránia publikumától: szerdán kerül utoljára színre a Vampirok című izgalmasan érdekes bűnügyi történet, amelynek egyik főszereplője a csodamajom. Jelentős szerep jut Jacknak, a csodamajomnak, meg gazdájának, Cimastének, az ősembernek, akik Sansonenak, a félelmetes tigrisölőnek segítségére sietnek s így egyesült erővel sikerül a banditavezért leteríteniök, s a vampirokat megsemmisíteniök.

Harakiri a címe az Uránia színház csütörtöki szenzációs bemutatójának.

Az indiánok karmai közé kerül a bátor és elszánt kincskereső társaság a Hetek titka című kalandortörténet második fejezetében. Egy tűzhányó kráterébe dobják a szerencsétleneket, de egy csodás véletlen következtében mégis megmenekülnek. Újból Scarface kezébe jutnak, aki elevenen a tenger partján elássa őket, hogy a dagály menthetetlenül megfulassza a derék kincskeresőket. Ismét megszabadulnak. A szenzációs részletekben bővelkedő második része a Hetek titkának szerdán kerül bemutatásra az Apollóban, s e napon kívül még csütörtökön látható csak az Apollóban.

A szerkesztését: **KAROLY JOZSEF** felel.

Cezurat: **Dr. ROMUL MAGER.**

a kvallitás-lámpa.

Aki takarékoskodni akar, az csak az ilyen félwattos lámpát használja.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltteket nem vállalunk felelősséget.

Felhívás.

A „Continental” volt „Demokrata” kávéházat Strada Tribunal Dobra 2., ifj. Ludányi Ferenc től átvettem, kiknek üzleti követelésük van, 8 nap alatt jelentsék be.

Teffert Boriska,

12598

tulajdonos.

Karácsonyra!

Képeskönyvek, ifjusági iratok, díszművek, német, francia, és angol díszkötésű könyvek, ki-festő könyvek, dísz tárgyak, művészi olajfestmények, rézmetszetek, dísz-levelepapírok, karácsonyi díszek, festékes dobozok legolcsóbb forrása. „Matador” oktató és játékeszköz-kereskedés. 6076

Kerpel Izso

könyvkereskedése.

Ugyanott 100.000 kötetes

kölcsönkönyvtár.

A „BOGSZA”

növény és gyümölcsnedvből párolás útján előállított garantált természetes

11 k ö r.

Lloyd 948.

Legfinomabb páratlanul finom illatu Kölni viz Eau de Cologne 10—20—40 Lei. Illatszerek különböző kedves virág illatok 1 deka 10 Lei. Fagybalzsam fagy dagasztok azonnali megszüntetésére 10 Lei. Baby creme 8 Lei, Baby Neutral szappan 6 Lei. Baby hintőpor 4 és 6 Lei. Salmiak, pemete, senega, király-cukorka köhögés ellen 4—5 Lei. Hajdu tea köhögés ellen 6 Lei. Tyukszem collodium kipróbált biztos hatásu tyukszem-irtó 15 Lei. Salétrom sonkák pácolására. 5859

Dr. Földes-gyógyszertár, Arad.

Absolut önálló gyakorlati képességekkel rendelkező

fater melő

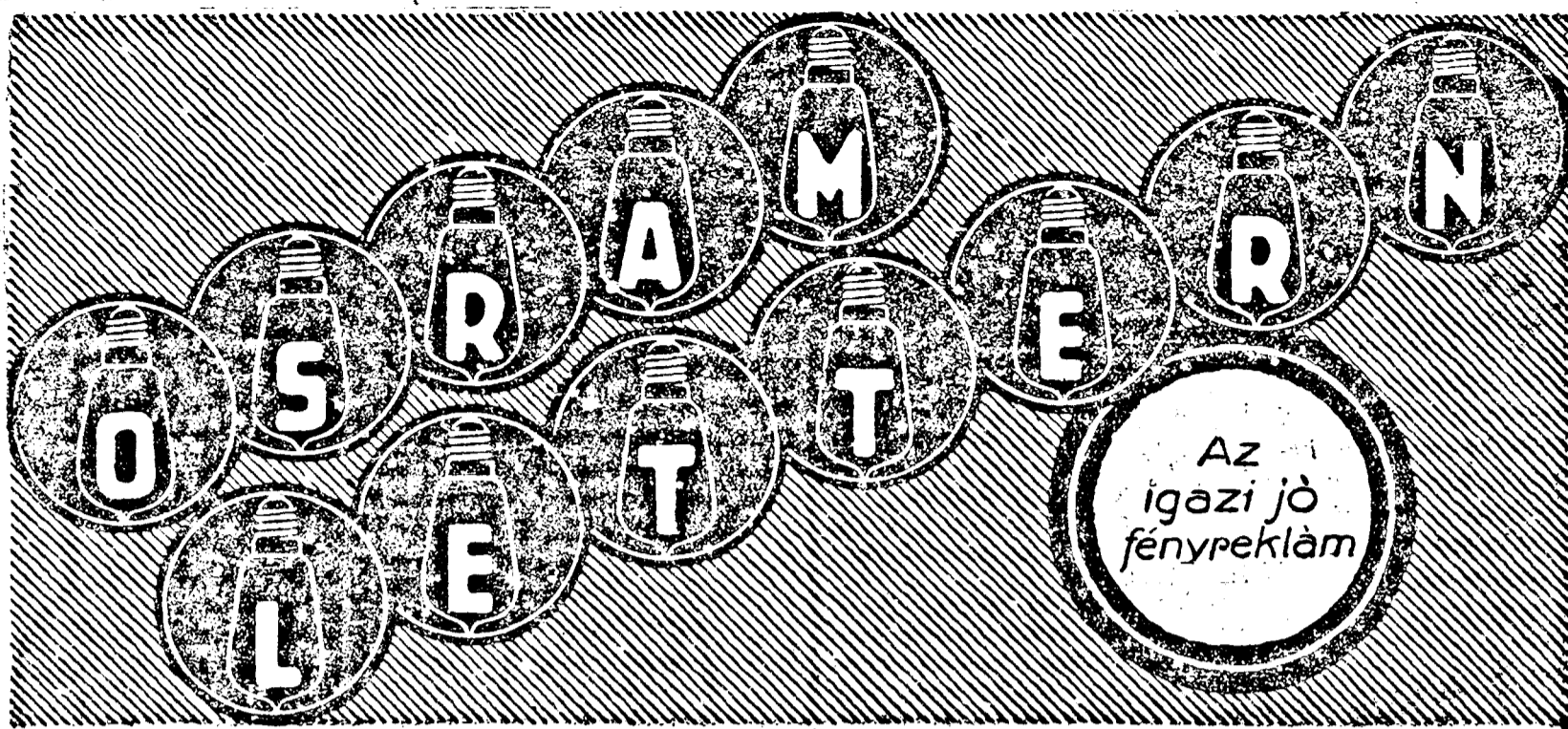
kül vagy belsőigazgatói rendelkezés hatáskörrel szerződéses állást vállal. Szíves megkeresések „Dispositiv” alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 6008

Szaloncukorka, legszebb karácsonyfa-díszek, csokoládé figurák, mint minden évben, legnagyobb választékban, legolcsóbb árban kaphatók a

„Csokoládé Király”-nál

Str. Metlanu Nagy karácsonyi vásár mellett (Forrai-utca) dennemű csokoládé árakban.

Reclama* 2328. szám.

Apró hirdetések.

Levelezés.

ISMERETSÉGÉT KITERJESZT-
HELI, az „Aradi Közlöny” ezen ro-
vatja útján.

MELYIK uriember adna kölcsön 1000
Leit egy fiatal asszonykának, az írjon
azonnal „Barna” jellegre a kiadóhiva-
talba. 6088

Házasság.

JO PÁRTIT CSINÁL, ha az
„Aradi Közlöny” ezen rovatában
hírdet.

HÁZASSÁG céljából szeretnék oly 25
év körüli leánnyal megismerkedni, aki-
nek megfelelő hozományja van. Csakis
teljes című, jobb házból való ajánlatok
vétnének figyelembe. Diszkréción közös
érdek. „Gyáros” című leveleket Wallin-
ger hirdetője továbbít. 12921

Alkalmazás.

ALLANDÓ ÁLLÁST KAP, ha
az „Aradi Közlöny” ezen rovatát
használja.

INTELLIGENTES, deutsches Fräulein,
mit Jahreszeugnisse wird aufgenommen
per 15. december. Adresse in die Admi-
nistration. 400

LAKATOSOK felvételnek Kohn József
bádogos, Str. Consistorului 32. 12598

PERFEKT főzőnő magas fizetéssel azon
nali belépésre kéttágu családnak keres-
tetik, szobaleány mellé. Cim Kelet hfr-
lapiroda. 12598

DEUTSCHES Fräulein sucht Stelle. Ad-
resse in Wallinger Anzeigebüro. 12921

ÜGYES, önálló nőruha varróleányok
felvételnek „Fortuna” női divat áruház.
6092

KIFUTÓ fiut, vagy leányt keresünk
Deutsch Testvérek szállítók - Strada G.
Lazar (Simonyi-utca) 13. 6091

PÁNATULNOU község keres egy írno-
kot, vagy kíséget. 6096

FRANCIA-NÉMET nevelőnőt keresek
tizenhárom éves leányom mellé. Dr.
Haller Károly közjegyző Sannicolaul-
Mare (Torontalm.) 6095

Vétel és eladás.

NAGY HASZONRA TESZ SZERT,
ha az „Aradi Közlöny”-ben hirdet.

ELADÓ 10 darab rumburgi vászon Ing,
teljesen ul. Rosenbergné, Strada Ioan
Russu Strianu (Aulich-utca) 22. 6070

KÉT HALOSZOBÁ, 1 balon garnitúra,
uriszobák, 1 teljes orvosi rendelő fel-
szereléssel, függönyök, szőnyegek, egy
gázresó sütővel, lámpák, asztal és ágy-
terítők, egy spitzbiber rövid bunda, ké-
zímunkák, gyermekjátékok eladók Co-
missio bizományi üzlet Bulev. Regina
Maria 20. 5914

HÁROM ablakra függöny, asztalterítő,
mokett, divatos zöld krepedin ruha el-
adó. Strada Caragiale (Csiky Gergely-
utca) 7. 6087

JÓKARBAN levő ebédlő, térfiszoba be-
rendezés megvételre kerestetik, Cim
Wallinger hirdetőjében. 12921

KORCSOLYA, frakk mellénnyel, bélyeg
ritkaságok eladók. Cim Wallinger hír-
detőjében. 12922

EBÉDLŐDIVANY, autólábszék, finom
bőr utazótáska, fegyvertok, nyitott és
csukott hintók, löszerszám, zongorák,
perzsaszőnyegek, cséplőgépek, daráló
motorral, szőlők és házak lakással el-
adók. „Uranus” kereskedelmi iroda fő-
postával szemben. 12895

LÓHERE, lucerna magot veszek. Minta
és árajánlat Todoráshoz Hunedoara kül-
dendő. 6094

TELJESEN új stelskin plüss kabát eladó
megbízásból „Renaissance” divatüzlet-
ben Strada Brațianu (Weitzer János-
utca) 2. Minorita-palota. 6098

KÉT NAGY fényképlencse eladó Strada
Bolintineanu (Arany János-utca) 1. Fű-
részgár mögött. 6097

NYERÉBORKÖVET veszek min-
den mennyiségben Irom Árnok Árad
Str. Grigorie Alexandrescu (Bercesényi-
utca) 39. sz. 10655

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán
és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst
tárgyakat, perzsa és szmirnászőnye-
ket, egész gyűjteményeket a legmaga-
sabb árban vásárol a Salon Artistique
Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Ellz-
palota.) 11896

MINDENKI TUDJA, hogy a Karácsonyi
ajándékok legalkalmasabb beszerzési
forrása az Ortutay-palotában levő Szép-
művészeti Szalon. Régi és modern fest-
mények, szőnyegek és műtárgyak állan-
dó kiállítása. 11911

MINDENMEMO ÉKSZERT, gyöngyöket,
legnagasabb árban vess Salon Artis-
tique Bulev. Regina Maria (Andrássy-
tér) 20. 12021

FESTMÉNYEK (ujak, kiváló művészek-
től) érkeztek Kerpel műkereskedésébe.
Ugyanott 100.000 kötetes költészkönyv-
tár. 12871

A KARÁCSONYI VÁSÁRRA VALÓ TE-
KINTÉTTTEL sürgősen keresünk antik
butorokat, perzsa szőnyeget, festmé-
nyeket, műtárgyakat, régi üveg és por-
cellán tárgyakat, japán vázakat. Vidék
meghívásra kiutazunk. Szépművészeti
Szalon, Ortutay-palota. 12907

MINDENMEMO szoba, konyha butor
darabonként is eladó Str. 29, Decemvrie
(Hasszinger-utca) 2. 6024

CEMENTCSEREP készítő gépet kere-
sek lemezzel együtt. Kempf Pál Arad-
szentmárton. 6023

HASZNALT OLJOM megvételre keres-
tetik. Bővebbel a kiadóban.

Különféle.

DIRECTE importált legfinomabb eredeti
norvég, kevéssé hazsagu Cod-liver-olj.
Csukamájolaj dr. Földes Béla gyógy-
szertára Arad. 12831

ZONGORÁT, vagy pianót sürgősen
bérelnék havi, vagy negyedévi előre
fizetéssel. Ajánlatokat „Zongora” cím-
zéssel a kisvasuti kalauz urak tovább-
bítták. 6093

Veszek régi hamis fogakat és egész fogsorokat Kun ékszerész.

Malomhenger rovátkolást
és
autogén forrasztást vállal:

Aradi Vasipari R.-T. vas-
öntöde- és gépgyára Arad.

Kálmán Jenő

(Cégtulajdonosok: Kálmán és Kermos)

árudgyógyászat és
bizományi üzlet.

Hivatalnok 12889
bel- és külföldi
elsőrendű képviselőket
bármely szakmából.

ARAD, Str. Consistorului (Batthányi-u) 32

BÁLI
meghívókat
a legizlésebben az
ARADI KÖZLÖNY
nyomdája készít.

SCHUCH FERENC

Saját termései ó-bora 1 literes dugaszolt üvegekben 10 Leiért kapható:
Bul. Carol I. (Erzsébet-körut) 32. Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 10.

Értesítés!

Tisztelettel kérem a. b. helybéli és vidéki vevőimet, hogy szíveskedjenek karácsonyi cukorka és csokoládé arányosságukat a torlódás elkerülése vé-
gett már most és nem az utolsó napokban beszerezni. Ezzel egyidejűleg szíves tudomásukra adom, hogy a legjobb minőségű szalon-cukorka Staniolos, gyönyörű
csokoládé figurák (tisza csokoládéból) fondant és gélés figurák. Egyéb cukorka-árakban óriási választék. Tisztelettel Gábor cukorkaüzlet str. Alexandri Salac-u. 1

Utleveleket 45 leiért láttamozunk. Gyűjtőhelyek: Weinberger eipőüzlet, főtér és
Weiss Dávid nagykereskedése Str. Mărașesti (Kossuth-utca.)